

Веселина Иванова

„ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ ЗА КАРИЕРА“

Уважаема г-жо Секретар по здравеопазване, образование и наука към Президента на Република България,

Уважаеми колеги,

Казвам се Веселина Иванова и през тази година завърших образователна квалификационна степен „Магистър” по специалността „Културно-историческо наследство в съвременната информационна среда” в Университета по библиотекознание и информационни технологии и работя като завеждащ човешки ресурси в Националния исторически музей – две институции свързани с образование, създаване на общочовешка ценностна система и изграждане на специалисти в специфична среда – библиотеки, галерии, архиви, музеи, IT специалисти.

Моят опит и като студент - 4 г. бакалавър „Информационни фондове на културно-историческото наследство” и 1,5 година магистър, и 2 г. като завеждащ човешки ресурси ми позволиха да стигна до извода, че студентите във висшите училища получават на места добро, а на други отлично академично знание и познание, но те нямат и най-малка представа от същността на работата в ареала на изучаваната дисциплина. Надявам се че всички сме на едно мнение относно разликата между знание и придобит опит. Във връзка с това моето мнение е, че висшето образование трябва да бъде тясно свързано с работодателите в съответната сфера. Самите университети трябва да проучват периодично търсенето на пазара на труда и да обучават своите студенти в съответните направления, а не както се получава в отделни случаи да се създават някои дисциплини, неприложими на българския бизнес пазар. Тези бакалаври или магистри завършвайки висшето си образование на практика не могат да се реализират в сферата на изучаваната в рамките на 4 или 6 г. специалност, а работят или нискоквалифицирана работа или изобщо не работят. Не е ли това загуба, както за самата държава – имам предвид отделените милиарди левове за образование и изплащане на обезщетения за безработни, така и за самите университети – напразно използване на огромен ресурс – преподаватели, технически и информационен, и средствата от собствени приходи, които биха се използвали по-ползотворно, например за натрупване на практически опит за студентите.

Връзката между висшето образование и изграждането на една пълноценна кариера, звучащо макар и тривиално е от изключително значение при изграждането на съвременното общество. Защо? Голяма част от младите хора, излизаци от българските университети трудно се реализират на пазара на труда или изобщо не се реализират. Знаейки това част от тях заминават в чужбина, както да получат своето образование, така и да намерят своята ниша, а не води ли това от своя страна и до оформяне на демографска криза. Това са въпроси, чието решение през последните 10 г. наболя особено много. От друга страна изниква въпроса, ако те останат в България за тях ще има ли осигурени работни места. Едно от изискванията на работодателите е специалистите с висше образование да имат натрупан опит и това затваря кръга – къде младежите, току-що завършили университети да натрупат своя опит. В последната година в това отношение се погрижи Министерството на труда и социалната политика чрез оперативна програма “Развитие на човешките ресурси”, но според мен това не е достатъчно, защото не можем да разчитаме, че държавата ще реши проблема, тъй като той не е само неин проблем. Това е и наш проблем, и на университетите, а и на работодателите.

Ако връзката университет – работодатели бъде осъществена не само чрез договорни отношения, т. е. да остане само на хартия, според мен нещата ще се променят и ще изглеждат по друг начин. В този случай и работодателите ще имат възможност да избират още от първата година своите бъдещи специалисти, ще могат да ги обучават и когато вече студентите завършат образованието си ще имат опитни висококвалифицирани служители. От друга страна студентите по време на своето обучение в университетите ще натрупат така търсения от фирмите опит, ще имат сигурност при изграждане на бъдещата си кариера и по този начин ще съсредоточат вниманието си към придобиване на нови и повече умения, и на практика ще научат как да прилагат наученото в академичната среда, т.е всички ще бъдат удовлетворени – фирмите ще имат своите млади специалисти, младежите ще имат своята кариера, държавния бюджет няма да отделя толкова средства за безработица, университетите – ще имат много повече кандидат студенти.

За да изясня своето виждане по въпроса ще дам пример с прилагания от години опит в НИМ върху който имам преки наблюдения. Много често на провежданите археологически разкопки биват канени студенти от специалността “Археология” на различни университети, като на терен те придобиват практически умения от едни от най-добрите специалисти в областта при изготвянето на полева

документация, при разкриването на културни ценности, тяхното датиране и т.н., т. е. те на практика свързват академичните знания с реалната археология. Ще дам друг пример с реализираните през последните 7 години в НИМ два международни проекта, тъй като от тях имам преки впечатления, финансирани от Европейския съюз - "Култ Рурал" от програма „Култура 2000”, в който участват институции (държавни музеи и неправителствени организации) от седем държави – България, Гърция, Италия, Полша, Унгария, Франция и Швеция, обединени от идеята да се изследва наследството на селото и да се отсеят онези ценности на традиционната култура, които съвременността припознава като важни за устойчивото развитие на европейското село. Другият проект е "КАНЕПАЛ" – култура и природа: Европейското наследство на овцевъдството и пастирския живот от рамкова програма за подкрепа на културата "Култура 2007 - 2013". Свързан с отглеждането на овце и кози в Европа, тъй като овчарството и овчарския живот са свързани с богатата културна традиция, включваща голямо разнообразие от културни обекти – материални и нематериални. Част от програмата на тези проекти е създаването на временни изложби, в които взимат участие всички страни-участнички. От страна на НИМ освен музейни специалисти по предложение на ръководителя на проекта в работата са включени студенти от Националната художествена академия. По този начин те с очите си видяха работата на много специалисти от различни държави – техните подходи и методи, и не само видяха, но бяха и реални участници в творческата дейност.

